

MOLDOVA 2020

GENEL BİLGİLER

COĞRAFI KONUM

Moldova 47' kuzey enlemleri ile 29' doğu boylamları arasında yer almaktadır. 33,851 km²'lik alanıyla dünyada 140. sırada bulunan Moldova Cumhuriyeti, Romanya ile 450 km, Ukrayna ile ise 940 km'lik bir kara sınırına sahiptir. Doğu Avrupa'da yer alan ve denize kıyısı bulunmayan Moldova'nın batısında Romanya, kuzey, güney ve doğusunda Ukrayna bulunmaktadır. BDT ülkeleriyle AB'ye son dönemde katılan eski doğu bloku ülkeleri arasında kalan ülkenin siyasi ve ekonomik yapısı coğrafi konumundan doğrudan etkilenmektedir. Batı sınırı Prut Nehri kıyısında oluşan Moldova nüfusunun büyük bölümü Dinyester ve Prut Nehirleri arasındaki bölgede yaşamaktadır. Doğu sınırını oluşturan Prut Nehri Karadenize'e dökülmeden önce Tuna Nehri'nin bir kolunu oluşturmaktadır.

Ülkenin büyük bölümü ovalıktır ve hiçbir bölgede yükselti 430 m'yi geçmemektedir. İklim olarak bölgeye göre daha ılıman bir iklim özelliği gösterir.

SİYASİ VE İDARİ YAPI

1991 yılında Sovyetler Birliği'nin çöküşü sonrasında Moldova Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'yle aynı sınırlar dahilinde bağımsızlığını ilan etmiştir. Dinyester nehrinin doğu kıyısındaki hatta uluslararası tanınırlık sağlayan Transdinyester Özerk bölgesi 1990 yılında defacto bağımsızlık ilan etmiş ve özerk yönetim altında devletle bağlarını korumaktadır. Uluslararası hukuk çerçevesinde Moldova Cumhuriyeti toprakları olarak kabul edilmesine rağmen, bugün itibariyle Dinyester Nehri'nin doğusunda kalan ve Transdinyester Bölgesi olarak adlandırılan 4,163 km²'lik coğrafya, Moldova Hükümetinin otoritesi altında bulunmamaktadır. Transdinyester Bölgesi, Moldova Cumhuriyeti ile arasında yaşanan sorunlar neticesinde yaşanan iç savaşın ardından bağımsızlığını ilan etmiş, fiili olarak kendisine ait Merkez Bankası, para birimi ve sınırları olan bir bölgedir.

DOĞAL KAYNAKLAR

Moldova'nın bölge ülkeleriyle kıyaslandığında oldukça küçük ve sınırlı bir madencilik sektörü vardır. Sektör genel anlamda endüstriyel mineral ürünler ile çimento, kil, alçı taşı, sanayi kumu, kireç taşı, çakıl gibi ürünler etrafında oluşmaktadır. Ülkede doğal kaynaklar bakımından yaşanan eksiklik bölge ülkeleriyle arasında önemli bir fark oluşturmakta ve kömür, doğal gaz, petrol gibi kaynaklar bakımından büyük oranda Rusya Federasyonu'ndan yapılan ithalata bağımlı bir konumda bulunmaktadır. Ülkenin maden kaynakları bakımından en önemli üretimi, yapı ve inşaat malzemeleri üretmeye yönelik çimento, kimyasallar, cam üretimi ile gıda işleme sektöründe kullanılacak endüstriyel minerallerdir. Ülkede küçük miktarlarda demir cevheri, doğal gaz ve petrol kaynakları bulunmuş olsa da ekonomik bakımdan çıkarılmaya uygun bir nitelikte olmadığı bilinmektedir.

GENEL EKONOMİK DURUM

Ülke ekonomisi genel anlamda tarıma dayanmaktadır. Özellikle meyve sebze üretimi, şarap ve alkollü içkiler ile tütün üretimi ülke ekonomisinde önemli bir yer teşkil etmektedir. Sanayi sektöründe çalışan nüfus genel olarak tekstil ve tüketici ürünleri üretimine dayanan sektörlerde çalışmakta ve düşük işgücü maliyetleri önemli bir karşılaştırmalı üstünlük yaratmaktadır. Ülkede giderek gelişmekte olan kimya endüstrisi de önemli bir potansiyel taşımaktadır. Ülkede ekonomik gelişmenin önündeki en önemli unsurlar ise zayıf altyapı, enerji kaynakları ve ulaşım olanaklarının henüz yeterince gelişmemiş olmasıdır. Ekonomisindeki en ciddi eksiklik enerji kaynaklarının neredeyse tamamının ithal etmek zorunda olmasıdır. Özellikle Rusya'ya olan enerji bağımlılığı dış ticaret açığını ciddi oranda arttırmaktadır. İMF verilerine göre GSYİH 2019 yılında sabit fiyatlara ve satın alma gücü paritesine göre 27 milyar Dolar olarak gerçekleşmiş; büyüme oranı ise % 3,58 olmuştur. Ülke ekonomisinin 2020 yılında % 3 oranında küçüleceği 2021 yılında ise % 4,1 oranında artacağı tahmin edilmektedir. Buna bağlı olarak 2019 yılı itibarı ile 7.680 ABD Doları (satın alma gücü endeksi) olduğu ifade edilen kişi başına düşen milli gelirin, 2020 yılında % 3 oranında azalacağı beklenmektedir.

DIŞ TİCARET

GENEL DURUM

*1000 Dolar	2017	2018	2019	2020
İhracat	2.425.119	2.706.818	2.779.165	2.485.160
İthalat	4.831.415	5.764.282	5.842.487	5.415.674
Hacim	7.256.534	8.471.100	8.621.652	7.900.834
Denge	-2.406.296	-3.057.464	-3.063.322	-2.930.514

BAŞLICA ÜRÜNLER İTİBARIYLA DIŞ TİCARET

İHRAÇ ETTİĞİ ÜRÜNLER * 1000 DOLAR

GTİP	AÇIKLAMA	2018	2019	2020	%
85	Elektrikli Makina Ve Cihazlar Ve Bunların Aksam Ve Parçaları; Ses Kaydetmeye Ve Kaydedilen Sesi Tekrar Vermeye Mahsus Cihazlar; Televizyon Görüntü Ve Seslerinin Kaydedilmesine Ve Kaydedilen Görüntü Ve Sesin Tekrar Verilmesine Mahsus Cihazlar Ve Bunların Aksam, Parça Ve Aksesuarı	526.398	578.383	478.367	19,25%
08	Yenilen Meyveler Ve Yenilen Sert Kabuklu Meyveler; Turunçgillerin Ve Kavunların Ve Karpuzların Kabukları	207.591	211.609	226.094	9,10%
12	Yağlı Tohum Ve Meyveler; Muhtelif Tane, Tohum Ve Meyveler; Sanayide Ve Tıpta Kullanılan Bitkiler; Saman Ve Kaba Yem	242.184	261.517	223.652	9,00%
22	Meşrubat, Alkollü İçkiler Ve Sirke	220.337	217.384	222.839	8,97%
62	Örülmemiş veya Kroşe Olmayan Giyim Eşyası ve Aksesuarı	195.368	182.367	149.365	6,01%
94	Mobilyalar, Tıpta Veya Cerrahide Kullanılan Mobilyalar, Yatak Takımları Ve Benzeri Doldurulmuş Eşya; Tarifinin Başka Yerinde Belirtilmeyen Veya Yer Almayan Aydınlatma Cihazları; Reklam Lambaları, Işıklı Tabelalar, Işıklı İsim Plakaları Ve Benzerleri; Prefabrik Yapılar	165.769	153.124	147.828	5,95%
10	Hububat	222.675	232.129	112.946	4,54%
15	Hayvansal Ve Bitkisel Katı Ve Sıvı Yağlar Ve Bunların Parçalanma Ürünleri; Hazır Yemeklik Katı Yağlar; Hayvansal Ve Bitkisel Mumlar	66.852	69.975	103.531	4,17%
61	Örme veya Kroşe Giyim Eşyası ve Aksesuarı	111.712	92.643	89.513	3,60%
20	Sebzeler, Meyveler, Sert Kabuklu Meyveler Ve Bitkilerin Diğer Kısımlarından Elde Edilen Müstahzarlar	49.203	72.829	74.546	3,00%
30	Eczacılık Ürünleri	72.012	97.552	56.568	2,28%
70	Cam Ve Cam Eşya	51.116	51.623	53.825	2,17%
84	Nükleer Reaktörler, Kazanlar, Makinalar, Mekanik Cihazlar Ve Aletler; Bunların Aksam Ve Parçaları	38.187	43.638	42.095	1,69%
39	Plastikler Ve Mamulleri	40.147	46.143	37.431	1,51%
64	Ayakkabılar, Getrler, Tozluklar Ve Benzeri Eşya; Bunların Aksanı	36.020	34.526	33.383	1,34%

GTİP	AÇIKLAMA	2018	2019	2020	%
23	Gıda Sanayiinin Kalıntı Ve Döküntüleri; Hayvanlar İçin Hazırlanmış Kaba Yemler	21.980	25.457	31.833	1,28%
87	Motorlu Kara Taşıtları, Traktörler, Bisikletler, Motosikletler Ve Diğer Kara Taşıtları; Bunların Aksam, Parça Ve Aksesuarı	21.073	24.637	31.238	1,26%
90	Optik Alet Ve Cihazlar, Fotoğraf, Sinema, Ölçü, Kontrol, Ayar Alet Ve Cihazları, Tıbbi Veya Cerrahi Alet Ve Cihazlar; Bunların Aksam, Parça Ve Aksesuarı	28.091	32.978	27.479	1,11%
63	Dokumaya Elverişli Maddelerden Diğer Hazır Eşya; Takımlar; Kullanılmış Giyim Eşyası Ve Dokumaya Elverişli Maddelerden Kullanılmış Eşya; Paçavralar	25.850	22.548	25.268	1,02%
	DİĞERLERİ	364.256	328.108	317.359	12,77%
	TOPLAM	2.706.821	2.779.170	2.485.160	

İTHAL ETTİĞİ ÜRÜNLER *1000 DOLAR

GTİP	AÇIKLAMA	2018	2019	2020	%
85	Elektrikli Makina Ve Cihazlar Ve Bunların Aksam Ve Parçaları; Ses Kaydetmeye Ve Kaydedilen Sesi Tekrar Vermeye Mahsus Cihazlar; Televizyon Görüntü Ve Seslerinin Kaydedilmesine Ve Kaydedilen Görüntü Ve Sesin Tekrar Verilmesine Mahsus Cihazlar Ve Bunların Aksam, Parça Ve Aksesuarı	565.018	578.534	554.608	10,24%
84	Nükleer Reaktörler, Kazanlar, Makinalar, Mekanik Cihazlar Ve Aletler; Bunların Aksam Ve Parçaları	460.258	476.367	494.904	9,14%
27	Mineral Yakıtlar, Mineral Yağlar Ve Bunların Damıtılmasından Elde Edilen Ürünler; Bitümenli Maddeler; Mineral Mumlar	689.251	635.110	417.841	7,72%
87	Motorlu Kara Taşıtları, Traktörler, Bisikletler, Motosikletler Ve Diğer Kara Taşıtları; Bunların Aksam, Parça Ve Aksesuarı	364.794	378.283	331.770	6,13%
39	Plastikler Ve Mamulleri	273.610	279.418	284.702	5,26%
30	Eczacılık Ürünleri	244.874	275.364	255.916	4,73%
99	(Özel Amaçlı Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonları)	307.286	295.611	175.518	3,24%
73	Demir Veya Çelikten Eşya	126.830	150.006	135.038	2,49%
44	Ağaç Ve Ahşap Eşya; Odun Kömürü	118.544	126.243	126.431	2,33%
38	Muhtelif Kimyasal Ürünler	106.579	102.317	112.113	2,07%
72	Demir ve Çelik	111.347	99.245	101.447	1,87%
90	Optik Alet Ve Cihazlar, Fotoğraf, Sinema, Ölçü, Kontrol, Ayar Alet Ve Cihazları, Tıbbi Veya Cerrahi Alet Ve Cihazlar; Bunların Aksam, Parça Ve Aksesuarı	94.496	92.292	92.632	1,71%
48	Kağıt Ve Karton; Kağıt Hamurundan, Kağıttan Veya Kartondan Eşya	86.891	92.243	86.709	1,60%
94	Mobilyalar, Tıpta Veya Cerrahide Kullanılan Mobilyalar, Yatak Takımları Ve Benzeri Doldurulmuş Eşya; Tarifinin Başka Yerinde Belirtilmeyen Veya Yer Almayan Aydınlatma Cihazları; Reklam Lambaları, Işıklı Tabelalar, Işıklı İsim Plakaları Ve Benzerleri; Prefabrik Yapılar	74.693	81.399	82.847	1,53%

GTİP	AÇIKLAMA	2018	2019	2020	%
08	Yenilen Meyveler Ve Yenilen Sert Kabuklu Meyveler; Turunçgillerin Ve Kavunların Ve Karpuzların Kabukları	71.382	71.251	82.382	1,52%
04	Süt Ürünleri; Kuş Ve Kümes Hayvanlarının Yumurtaları; Tabii Bal; Tarifinin Başka Yerinde Belirtilmeyen Veya Yer Almayan Yenilebilir Hayvansal Menşeli Ürünler	55.109	64.580	75.813	1,40%
21	Yenilen Çeşitli Gıda Müstahzarları	66.423	71.088	75.495	1,39%
61	Örme veya Kroşe Giyim Eşyası ve Aksesuarı	76.617	76.453	74.733	1,38%
31	Gübreler	87.483	93.442	73.684	1,36%
40	Kauçuk ve Mamulleri	71.544	71.837	68.677	1,27%
34	Sabunlar, Yüzey-Aktif Organik Maddeler, Yıkama Müstahzarları, Yağlama Müstahzarları, Suni Mumlar, Müstahzar Mumlar, Temizleme Veya Bakım Müstahzarları, Işık Temini İçin Kullanılan Her Türü Mumlar Ve Benzerleri, Model Yapmaya Mahsus Her Türü Patlar, "Dişçi Mumları" Ve Alçı Esaslı Dişçilik Müstahzarları	57.909	54.137	63.456	1,17%
33	Uçucu Yağlar Ve Rezinoitler; Parfümeri, Kozmetik Veya Tuvalet Müstahzarları	67.603	73.837	62.027	1,15%
07	Yenilen Sebzeler Ve Bazı Kök Ve Yumrular	53.555	65.942	61.504	1,14%
22	Meşrubat, Alkollü İçkiler Ve Sirke	62.158	62.899	54.920	1,01%
69	Seramik Ürünleri	49.422	51.115	54.713	1,01%
	DİĞERLERİ	1.420.606	1.423.474	1.415.791	26,14%
	TOPLAM	5.764.282	5.842.487	5.415.671	

BAŞLICA ÜLKELER İTİBARIYLA DIŞ TİCARET

İHRACAT YAPTIĞI ÜLKELER *1000 DOLAR

ÜLKELER	2018	2019	2020	%
Romanya	792.307	765.415	706.698	28,44%
Almanya	219.903	245.960	225.609	9,08%
Rusya	218.622	249.859	216.847	8,73%
İtalya	309.658	267.052	213.715	8,60%
Türkiye	107.198	175.543	171.706	6,91%
Polonya	98.101	113.040	109.764	4,42%
Çek Cumhuriyeti	42.723	64.818	80.461	3,24%
Ukrayna	80.302	80.160	69.485	2,80%
Belarus	87.235	80.423	65.878	2,65%
İsviçre	60.117	85.380	61.398	2,47%
Bulgaristan	48.422	62.958	58.158	2,34%
Hollanda	37.628	37.886	53.958	2,17%
Birleşik Krallık	78.817	49.936	42.765	1,72%
İspanya	25.556	38.145	34.663	1,39%
Fransa	48.359	36.010	29.629	1,19%
Macaristan	8.233	11.133	27.270	1,10%
Yunanistan	37.442	39.276	27.040	1,09%
ABD	21.770	24.336	25.682	1,03%

ÜLKELER	2018	2019	2020	%
Diğerleri	384.427	351.836	264.434	10,64%
TOPLAM	2.706.820	2.779.166	2.485.160	

İTHALAT YAPTIĞI ÜLKELER *1000 DOLAR

ÜLKELER	2018	2019	2020	%
Çin	600.387	602.293	645.968	11,93%
Romanya	838.241	841.188	631.597	11,66%
Rusya	720.836	692.514	603.181	11,14%
Ukrayna	577.184	568.941	527.571	9,74%
Almanya	484.105	484.116	452.293	8,35%
Türkiye	339.994	400.549	388.191	7,17%
İtalya	391.070	407.373	347.252	6,41%
Polonya	202.679	201.625	217.199	4,01%
Fransa	132.334	147.014	121.293	2,24%
Belarus	128.054	130.980	113.860	2,10%
Macaristan	110.732	108.890	100.470	1,86%
Çek Cumhuriyeti	86.956	112.931	96.109	1,77%
İspanya	75.870	80.966	78.312	1,45%
ABD	76.259	74.332	68.450	1,26%
Avusturya	103.639	92.149	62.744	1,16%
Bulgaristan	64.562	56.213	62.727	1,16%
Hollanda	60.671	57.120	59.684	1,10%
Kazakistan	5.995	11.652	58.287	1,08%
Japonya	53.059	51.675	56.427	1,04%
Diğerleri	711.659	719.970	724.053	13,37%
TOPLAM	5.764.286	5.842.491	5.415.668	

TÜRKİYE İLE TİCARET

TÜRKİYE'NİN İTHAL ETTİĞİ ÜRÜNLER *1000 DOLAR

GTIP	AÇIKLAMA	2018	2019	2020	%
12	Yağlı Tohum Ve Meyveler; Muhtelif Tane, Tohum Ve Meyveler; Sanayide Ve Tıpta Kullanılan Bitkiler; Saman Ve Kaba Yem	42.967	91.753	62.214	36,23%
61	Örme veya Kroşe Giyim Eşyası ve Aksesuarı	25.067	27.109	30.284	17,64%
10	Hububat	14.704	27.950	22.849	13,31%
22	Meşrubat, Alkollü İçkiler Ve Sirke	6.799	6.420	15.803	9,20%
15	Hayvansal Ve Bitkisel Katı Ve Sıvı Yağlar Ve Bunların Parçalanma Ürünleri; Hazır Yemeklik Katı Yağlar; Hayvansal Ve Bitkisel Mumlar	1.128	0	13.772	8,02%
72	Demir Ve Çelik	0	0	5.506	3,21%
76	Alüminyum Ve Alüminyumdan Eşya	2.471	2.755	4.700	2,74%
23	Gıda Sanayiinin Kalıntı Ve Döküntüleri; Hayvanlar İçin Hazırlanmış Kaba Yemler	3.529	4.636	4.162	2,42%
84	Nükleer Reaktörler, Kazanlar, Makinalar, Mekanik Cihazlar Ve Aletler; Bunların Aksam Ve Parçaları	148	645	3.144	1,83%
	DİĞERLERİ	10.381	14.278	9.269	5,40%
	TOPLAM	107.194	175.546	171.703	

TÜRKİYE'NİN İHRAÇ ETTİĞİ ÜRÜNLER *1000 DOLAR

GTIP	AÇIKLAMA	2018	2019	2020	%
61	Örme veya Kroşe Giyim Eşyası ve Aksesuarı	33.709	40.408	43.306	11,16%
84	Nükleer Reaktörler, Kazanlar, Makinalar, Mekanik Cihazlar Ve Aletler; Bunların Aksam Ve Parçaları	30.734	33.156	35.296	9,09%
74	Bakır Ve Bakırdan Eşya	9.745	20.568	22.733	5,86%
39	Plastikler Ve Mamulleri	15.404	17.354	19.158	4,94%
73	Demir Veya Çelikten Eşya	13.625	36.522	18.544	4,78%
62	Örülmemiş veya Kroşe Olmayan Giyim Eşyası ve Aksesuarı	15.888	19.608	17.847	4,60%
08	Yenilen Meyveler Ve Yenilen Sert Kabuklu Meyveler; Turunçgillerin Ve Kavunların Ve Karpuzların Kabukları	15.214	13.941	17.239	4,44%
07	Yenilen Sebzeler Ve Bazı Kök Ve Yumrular	15.836	16.516	15.679	4,04%
30	Eczacılık Ürünleri	10.700	11.080	15.382	3,96%
87	Motorlu Kara Taşıtları, Traktörler, Bisikletler, Motosikletler Ve Diğer Kara Taşıtları; Bunların Aksam, Parça Ve Aksesuarı	16.311	21.032	14.222	3,66%
85	Elektrikli Makina Ve Cihazlar Ve Bunların Aksam Ve Parçaları; Ses Kaydetmeye Ve Kaydedilen Sesi Tekrar Vermeye Mahsus Cihazlar; Televizyon Görüntü Ve Seslerinin Kaydedilmesine Ve Kaydedilen Görüntü Ve Sesin Tekrar Verilmesine Mahsus Cihazlar Ve Bunların Aksam, Parça Ve Aksesuarı	11.283	15.477	13.794	3,55%
54	Sentetik Ve Suni Filamentler, Şeritler Ve Benzeri Sentetik Ve Suni Dokumaya Elverişli Maddeler	9.722	14.136	10.266	2,64%
60	Örme veya Kroşe Eşya	18.859	10.490	8.696	2,24%
34	Sabunlar, Yüzey-Aktif Organik Maddeler, Yıkama Müstahzarları, Yağlama Müstahzarları, Suni Mumlar,	11.916	7.014	7.752	2,00%

GTİP	AÇIKLAMA	2018	2019	2020	%
	Müstahzar Mumlar, Temizleme Veya Bakım Müstahzarları, Işık Temini İçin Kullanılan Her Türlü Mumlar Ve Benzerleri, Model Yapmaya Mahsus Her Türlü Patlar, "Dişçi Mumları" Ve Alçı Esaslı Dişçilik Müstahzarları				
94	Mobilyalar, Tıpta Veya Cerrahide Kullanılan Mobilyalar, Yatak Takımları Ve Benzeri Doldurulmuş Eşya; Tarifinin Başka Yerinde Belirtilmeyen Veya Yer Almayan Aydınlatma Cihazları; Reklam Lambaları, Işıklı Tabelalar, Işıklı İsim Plakaları Ve Benzerleri; Prefabrik Yapılar	5.885	7.782	6.927	1,78%
63	Dokumaya Elverişli Maddelerden Diğer Hazır Eşya; Takımlar; Kullanılmış Giyim Eşyası Ve Dokumaya Elverişli Maddelerden Kullanılmış Eşya; Paçavralar	8.279	7.363	6.921	1,78%
96	Çeşitli Mamul Eşya	6.695	6.750	6.831	1,76%
56	Vatka, Keçe Ve Dokunmamış Mensucat; Özel İplikler; Sicim, Kordon, İp, Halat Ve Bunlardan Mamul Eşya	2.290	2.361	6.789	1,75%
83	Adi Metallerden Çeşitli Eşya	6.065	6.326	6.482	1,67%
40	Kauçuk ve Mamulleri	7.788	8.433	6.357	1,64%
69	Seramik Mamulleri	2.153	4.229	5.864	1,51%
64	Ayakkabılar, Getrler, Tozluklar Ve Benzeri Eşya; Bunların Aksamı	3.692	5.933	5.784	1,49%
55	Sentetik Ve Suni Devamsız Lifler	17.003	9.070	5.762	1,48%
76	Alüminyum Ve Alüminyumdan Eşya	3.970	8.348	5.037	1,30%
58	Özel Dokunmuş Mensucat; Tuftedilmiş Dokumaya Elverişli Mensucat; Dantela; Duvar Halıları; Şeritçi Ve Kaytancı Eşyası; İşlemeler	5.563	4.507	4.950	1,28%
48	Kağıt Ve Karton; Kağıt Hamurundan, Kağıttan Veya Kartondan Eşya	4.312	5.278	4.939	1,27%
28	Anorganik Kimyasallar; Kıymetli Metallerin, Radyoaktif Elementlerin; Nadir Toprak Metallerinin Ve İzotoplarının Organik Veya Anorganik Bileşikleri	310	1.835	4.637	1,19%
44	Ağaç Ve Ahşap Eşya; Odun Kömürü	2.749	3.126	4.198	1,08%
12	Yağlı Tohum Ve Meyveler; Muhtelif Tane, Tohum Ve Meyveler; Sanayide Ve Tıpta Kullanılan Bitkiler; Saman Ve Kaba Yem	2.021	2.054	4.008	1,03%
72	Demir Ve Çelik	1.550	2.182	3.924	1,01%
	DİĞERLERİ	30.721	37.668	38.865	10,01%
	TOPLAM	339.992	400.547	388.189	

DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

DIŞ TİCARET POLİTİKASI (İTHALAT REJİMİ, İHRACAT REJİMİ)

2001 yılından beri Dünya Ticaret Örgütü üyesi olan Moldova'nın dış ticaret ile ilgili mevzuatı uluslararası hükümlere uyumlaştırılmış ulusal mevzuat (Gümrük Kanunu, Gümrük Tarife Kanunu, Moldova Cumhuriyeti'nin Kombine Eşya Nomenklatürü ve Hükümet Kararı ile onaylanan Eşyanın Gümrük Kıymetinin Beyan Usulüne Dair Yönetmelik vs.) ile düzenlenmektedir. Moldova Cumhuriyeti ile arasında serbest ticaret anlaşması olan ülkelerden gelen ürünlere menşee belgesi ile beraber olmak kaydıyla gümrük vergisi uygulanmamaktadır. (Moldova'nın Türkiye, Avrupa Birliği ve BDT (Belarus, Ermenistan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Rusya, Tacikistan, Ukrayna) ülkeleriyle serbest ticaret anlaşması vardır ve ayrıca CEFTA'nın üyesidir). Bununla birlikte, Moldova, Pan Avrupa Akdeniz Menşee Kümülyasyon Sistemi (PAAMK)'ne taraf olduğu için, PAMK'a taraf olan diğer devletler ile ticaretinde, aralarında STA olması şartıyla, çapraz menşee kümülyasyonu uygulanmaktadır. Moldova'nın durumunda çapraz menşee kümülyasyonu sadece AB ve Türkiye ile yapılan ticarete uygulanabilmektedir.

GÜMRÜK TARİFELERİ

Moldova Cumhuriyeti'nde ithalatta ortalama gümrük vergisi oranı % 6 civarındadır. Harmonize(HS) sistem kodları ile tanımlanmış ürünlerin % 50'den fazlasında gümrük vergisi oranı sıfır olarak uygulanırken, sanayi ürünlerinde ortalama gümrük vergisi oranı % 3,5, tarım ürünlerinde ise ortalama % 11,5 olarak uygulanmaktadır. Diğer taraftan Moldova Cumhuriyeti ile arasında serbest ticaret anlaşması olan ülkelerden gelen ürünlere menşee belgesi ile beraber olmak kaydıyla gümrük vergisi uygulanmamaktadır. Türkiye ile Moldova arasında 1 Kasım 2016 tarihinde yürürlüğe giren Serbest Ticaret Anlaşması'na (STA) istinaden; Türkiye tarafından Moldova menşeli sanayi ürünleri için uygulanan gümrük vergileri STA'nın yürürlüğe girmesi ile birlikte kaldırılmıştır. Moldova tarafı ise, sanayi ürünlerinin % 97'sinde gümrük vergilerini yürürlük tarihinde, geriye kalan ürünlerde ise Anlaşmanın yürürlüğe girişini takip eden 3 ve 5 yıllık indirim takvimleri dâhilinde kaldıracaktır. Moldova, Türkiye menşeli tarım ürünlerinin tarife satırı itibariyle 205 adet tarım üründe (başta alabalık, orkinos, incir, portakal, greyfurt, kayısı, saf zeytinyağı, bitkisel katı ve sıvı yağlar, çiklet, zeytin, maya, tütün olmak üzere) gümrük vergilerini kota kapsamında veya sınırsız olarak sıfırlamış olup, Türkiye tarafından ise birçok üründe gümrük vergisi sıfırlanmış veya gümrük vergisi indirimi yapılmıştır.

ÜRÜN STANDARTLARI İLE İLGİLİ UYGULAMALAR

Moldova'da standartlar alanında yetkili kurum Moldova Standardizasyon Enstitüsü (ISM) olup, konuyla ilgili uygulamalar 20 sayılı ve 04.03.2016 tarihli Ulusal Standardizasyon Kanunu ile düzenlenmektedir. Ülkede, orijinal Moldova standardının yanı sıra uluslararası, bölgesel (Avrupa ve devletlerarası) ve diğer ülkelerin, Moldova standartları olarak benimsenmiş 25 binin üzerinde standart uygulanmaktadır. 2016 yılında Avrupa Birliği ile Ortaklık Anlaşması'nı imzalayan ve AB mevzuatına standartlarını uyumlaştırma yükümlülüğü bulunan Moldova'nın bu konuda çalışmaları devam etmektedir. Teknik standardizasyon komiteleri tarafından geliştirilen ve ulusal standardizasyon kurumu olan Moldova Standardizasyon Enstitüsü (ISM) kabul edilen orijinal Moldova Standartları, "SM" (Moldova Standardı) işaretiyle özdeşleştirilmektedir. Moldova'da tarafından benimsenen Avrupa, uluslararası, bölgesel, devletlerarası ve diğer devletlerin standartları ve diğer standardizasyon belgeleri Moldova Standardı olarak kabul edilerek uygulanmaya konulmaktadır. Moldova standartlarına göre üretilen uygunluk denetimine tabii olan ürünlere üretim yerinde veya pazara sunulmadan önce üretici veya üretici yetkili temsilcisi tarafından SM işareti uygulanmaktadır. SM işareti olmayan ürünler için akredite edilmiş makamlarca düzenlenen uygunluk belgesi alınması gerekmektedir. CE işareti olan ürünler Moldova standartlarına uygun üretilmiş ürün olarak kabul edilmekte ve tekrar ürün uygunluğunu ispatlamaya gerek duyulmamaktadır.

AMBALAJ, PAKETLEME VE ETİKETLEME

Moldova'da satışı yapılan ürünlerin mutlaka resmi dilde (Moldovanca) etiketli olması gerekmektedir. Etiket üzerinde ürünün adı, içeriği, net ağırlığı, üretim tarihi ve son kullanım tarihi veya kullanım dönemi, muhafaza koşulları, kullanım kılavuzu, üretici, ithalatçı ve distribütör adı, menşei ve diğer tanıtım bilgilerinin bulunması gerekmektedir. Diğer taraftan, alkollü içki ve tütün mamullerinin satılabilmesi için ayrıca bandrol bulunması zorunludur. Ayrıca, Moldova'nın Avrupa Birliği ile imzaladığı Derin ve Kapsamlı Serbest Ticaret Anlaşması çerçevesinde, ambalajlama etiketleme paketleme ile ilgili uygulamalar Avrupa Birliği mevzuatına uygun olarak gerçekleştirilmektedir.